

A FURFANGOS CSIZMADIA

Hajdanában, danában,
Mátyás király korában,
Élt egy varga valahol,
A jó Isten tudja: hol?
Azaz mégis Ó-Budán –
Így beszéli krónikám.

Szegény volt az istenadta!
Tengett-lengett, napról-napra.
Rosszul ment a mestersége. . .
Egyre sírt a felesége,
Hogy mi is lesz már belőlük,
Alig van meg betevőjük!
Rongyoskodnak, nyomorognak. . .
Vessen véget a dolognak:
A királyhoz menjen el már,
Hiszen oda sok szegény jár.
Mondja el majd neki nyíltan:
Állapotuk hogy van, mint van.
S kérje meg a fejedelmet:
Adjon egy kis segedelmet.

Nos tehát a szőnyegen
Forgó majszt'ram eltökélte,
Bármilyen lesz a dolog vége:
A királyhoz fölmegegyen.
Ajándékba varrt is mindjárt
A királynak egy pár csizmát.
A kezébe fogta szépen
S útnak indult hevenyében,
Föl is jutott nagy sokára
A királyi palotába.

Ajtónálló rákiált:
„Kit keres kend?” – „A királyt!”
Válaszol a csizmadia –
S ügyét-baját,
Állapotját
Elő kellett adnia.

Csalfa volt az ajtónálló:
Szegényeket b o r o t v á l ó.
Pedzeni is kezdte mindjárt
A dolognak csínja-bínját.
Elbeszélte: mily „s z o k á s” van
A királyi palotában:
Ajtónállót jutalmazni,
A jutalma ennyi. . . annyi . . .
No, de érte meg is szolgál,
Mindig ott áll az ajtónál
(S be nem ereszt senkit ingyen),
Nyugodalma soha nincsen.

S hogy a dolgot jól megértse:
Emberüinktől nagy szerényen
„A j t ó n y i t á s d í j a k é p p e n”
Az ajándék felét kérte.

Csizmadiánk nagyot nézett,
Megértette az egészet.
És az eszét fölcsavarva
Támadt egy jó,
Messzevágó,
Aranyos szép gondolatja.
S egy szó nélkül, alku nélkül,
„M e g é r d e m l e t t o s z t á l y r é s z ü l”
Megígérte. . . hogy bejusson
A királyhoz, bármi jusson.

Ment előre m o s o l y o g v a,
Hát megint egy ór fogadta:
A második ajtó őre
Állt előtte.
S ezzel is csak éppen így járt:
Példálózni kezdett mindjárt,
Míg kibökte utoljára,
Hogy őneki mi az ára,
Nem sokat kért a szegény, csak
Épp felét az ajándéknak.

Csizmadiánk nem sokallta –
Hisz neki is „j u t m é g b ő v e n!”

Azért szépen, illendően,
Megígérte, elfogadta,
Csakhogy végre, bármi áron,
A királlyal szemben álljon.

Meg is történt nyomban, tüstént –
És beszélt a varga ekként:
„Isten áldja jó királyom!
Tiszta szívből azt kívánom,
Áldott legyen lelke, teste. . .
Ajándékom meg ne vesse”.

Szép szavai jól hatának,
Megtetszettek a királynak.
Leültette karosszékre,
Beszélgetett soká véle.
Ajándékát elfogadta,
Nézegette, próbálgatta.

Mátyás király végre fölkelt,
Szólítja az udvarmestert
És meghagyja, hogy azonnal
Ott teremjen száz arannyal.
Ott is termett nem sokára
Száz arannyal. . . de hiába!
Csizmadiánk nem vevé el,
Hanem így szól furcsa ésszel:
„Jó királyom, fejedelmem!
Nagy kegyelmét nem érdemlem.
Hanem, hogyha meg nem bántom,
Van nekem egy kívánságom;
Holtomig én megelégszem,
Ha száz botot adat nékem”.

„Száz botot száz arany helyett?!“
Szólt a király és nevetett.
Aztán meg ámult-bámult
És gondolta: no ez c s á b u l t!
Hanem azért megkérdezte:
Mi öröme telik benne?
Csizmadiánk állította:
Szüksége van a száz botra.
Jó lesz a száz bot neki,
Száz arannál jobb szereti.

Látta Mátyás,
Hogy nincs tőle szabadulás,
Nevetősen, sietősen
Elrendelte: vágjanak hát
Száz botot, száz mogyorófát
A budai nagyerdőben.
De a majszt'ram közbeszóla:
Nem kell neki mogyorófa!
Száz bot neki olyan jó csak,
Mint aminőt adni szoktak
Gazfiaknak a deresen. . .
Ilyet kér ő egyenesen.

Mátyás király nézett rája,
Elállott a szeme-szája,
Több szót nem is vesztegetve,
Testőreit berendelte.
És a két legmarkosabbnak,
Vállasabbnak, zordonabbnak
Meghagyta, hogy fizessék ki:
Adjanak száz botot neki.
Tetszett a csizmadiának
Hogy sikere lett szavának.
Repesett a szíve-lelke,
Kalapácsolt, ugrált benne,
S annak rendjén,
Meggöszönvén
A királynak nagy kigyelmét,
Ment ki gyorsan. . .
A két testőr persze nyomban
Ott követte őkigyelmét.

Kint az első ajtónálló,
Ajándékra várva-váró,
Követelte a felét
Varga vígan így beszélt:

„Gyere, gyere, gyer koma
Lesz ma itt nagy lakoma!
A f i z e t ő h i v a t a l b a n
Megkapod, csak gyere gyorsan!”

A második ajtónállót,
Ajándékra várva-várót,
Szintén hitta ékesen,
Mint a méz, oly édesen:

„Gyere, gyere, gyer koma,
Lesz ma itt nagy lakoma!
A f i z e t ő h i v a t a l b a n
Megkapod, csak gyere gyorsan!”

Nem is kell tán elmondanom:
A testőrök kifizették
Kinek-kinek „f e l e r é s z é t”.
Volt multság, lakodalom!

A királynak elbeszélték
A dolognak mibenlétét
S úgy nevette ezt a dolgot,
Hogy belé a könnye omlott.

De a majszt'ram e tréféért
Meg is kapta a magáét,
Kapott annyi aranyat,
A zsebe majd leszakadt.

Mikor aztán haza ért,
Mind kirakta a sok pénzt,
Megszámolni alig bírta,
Neje bámult, mint a birka,
S térdre estek, . . . úgy imádták
A magyarok nagy királyát.